

# Projekt kroju liter do nauki pisania

## Skrócony opis pracy doktorskiej

Tematem mojej pracy doktorskiej jest Projekt kroju liter do nauki pisania. Zainteresowanie tą kwestią wypłynęło z moich zawodowych doświadczeń. Od roku 2006 współpracuję z wydawnictwami edukacyjnymi.

Bezpośrednim odbiorcą mojego projektu są dzieci rozpoczynające naukę szkolną w wieku 6-7 lat, a także nauczyciele oraz pośrednio osoby przygotowujące publikacje na potrzeby edukacji.

Koncepcja kroju liter jest w pierwszej kolejności wynikiem przeanalizowania problemów związanych z nauką pisania u dzieci sześcioletnich. Ich predyspozycji psychofizycznych w zakresie sprawności manualnej i percepcji wzrokowej oraz umiejętności koncentracji i podejmowania działań ukierunkowanych na cel. Drugim czynnikiem, który wpłynął na wygląd kroju, to przestudiowanie wzorców kaligraficznych obowiązujących przez ostatnie 100 lat w polskich szkołach.

Analiza powyższych zagadnień uświadomiła mi, że istnieje potrzeba stworzenia nowego kroju do nauki pisania, który wspierałby naukę dzieci, ułatwiał pracę nauczycielom i byłby przyjazny w użytkowaniu dla twórców publikacji edukacyjnych.

W moim projekcie zastosowałam wszystkie dostępne mi sposoby, aby opracowany krój spełniał wyznaczone założenia. Zawężenie liczby użytych form przy budowie znaków i ich połączeń, rezygnacja z ozdobników oraz użycie jednego kąta nachylenia skosu w łącznikach pomiędzy literami ułatwia naukę pisania dzięki ruchowi ręki po ograniczonej palecie możliwości. Krój zachowuje czytelność różnych liter, pomimo ich uproszczonej konstrukcji.

Zbudowanie poszczególnych znaków na powtarzających się kształtach sprzyja zachowaniu równego duktu pisma i, co za tym idzie, estetycznego wyglądu tekstu pisanego z użyciem tego kroju.

W projekcie zastosowałam rozwiązania podkreślające płynny charakter pisma ręcznego wynikający z tradycji w polskiej edukacji. Wprowadzenie pętli w tekstowych literach „b”, „h”, „k”, „l”, „ł”, „t”, konstrukcja liter „n”, „m”, „u”, „w”, „h”, „y” z użyciem skosu oraz opracowanie ligatur „be”, „re”, „we”, „ve” ułatwia gładkie prowadzenie narzędzia w trakcie pisania bez zbędnego odrywania ręki. Sprzyja to szybszemu opanowaniu pisania liter i w dalszym etapie wypracowaniu własnego wyglądu pisma.

W miarę możliwości w literach eliminowane są miejsca trudne do napisania po śladzie. Czytelnie ukazane następstwo ruchów ręki przy pisaniu poszczególnych znaków i ich połączeń jest zrozumiałe dla ucznia i łatwiejsze do powtórzenia. Kierunki kreślenia liter i cyfr są tu uproszczone i dzięki temu jasne.

Ostatni etap mojej pracy (jakim była realizacja kroju w programie do projektowania fontów) dał dodatkowe sposoby, dzięki którym wyeliminowane są ręczne poprawki w momencie używania kroju na potrzeby składu publikacji. Digitalizacja umożliwiła dopracowanie szczegółów, które w efekcie składają się na harmonijny obraz liter w pisany tekście. Dała też szansę na powszechne używanie, gwarantując przy tym spójny i przyjazny wygląd kroju, o ile użytkownicy będą go wykorzystywać zgodnie z jego przeznaczeniem.

Opracowany krój liter do nauki pisania spełnia założenia projektu, którego celem było stworzenie wzorca ułatwiającego naukę pisania uczniom klasy pierwszej. Ma on też rozwiązania, które wychodzą naprzeciw zapotrzebowaniu osób projektujących publikacje edukacyjne. Wykorzystując zaprojektowany krój, należy pamiętać, że nie jest to model, z którego uczeń będzie korzystał do końca życia, a jedynie wzór, który ukaże mu zasady pisma ręcznego i w dalszym etapie doprowadzi do wypracowania indywidualnego charakteru pisma.

Agnieszka Cieślukowska

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie  
Wydział Grafiki  
promotor prof. dr hab. Piotr Garlicki  
maj 2015